

pastirja v Pilstanju. Milo solnce je začelo že zahajati za gore, ko so mil. knezoškof stopili iz voza. Kakor bi trenil, bil je ves trg v lučicah, vsi zbrani verniki pa, moške in žene, mladeniči, belooblečena dekleta in otroci, pozdravili so z gorečimi svečami v rokah mil. knezoškofa s prelepim pozdravom: »Hvaljen bodi Jezus Kristus!«, potem pa so padli na svoja kolena ter prosili sv. blagoslova. To je bil prizor, ki je vsem navzočim privabil solze v oči. Milostljivi knezoškof bili so ganjeni do solz ter so blagoslovili verne svoje ovčice. Med priložnim popevanjem lepih Marijinih pesmij in pritrkavanjem milodonečih zvonov, pomikalo se je potem ljudstvo v dolgi procesiji v cerkev, kjer so se opravile molitve pred sv. ostanke.

V dan 22. avgusta začela se je prelepa slovesnost ob 7. uri zjutraj. V sredi 21 duhovnikov in mnogobrojnega ljudstva posvetili so mil. knezoškof po predpisanih kaj pomenljivih obredih najprej cerkev in veliki oltar, potem pa še oba stranska oltarja, posvečena ljubi Devici Mariji brez madeža izvirnega greha spočeti, oziroma Materi Božji Karmelski. V veliki oltar položili so ostanke sv. mučenika Kornelija, v oltar na evangeljski strani one sv. muč. Peregrina in v oltar na levi strani one sv. muč. Firminijana.

Ob koncu slovesnosti brali so mil. knezoškof na novoposvečenem velikem oltarju sv. mašo, potem pa so še stopili na leco, ter v navdušenem nagovoru primerjali vidni tempelj t. j. cerkev z nevidnim tempeljnom, t. j. našim srcem; potem so se še župljanom prav prisrčno zahvalili za njih darežljivost ter jih po očetovsko opomnili, skrbeti zdaj tudi še za lepoto duhovnega tempeljna, za čistost svojega srca in lepoto svojih duš. Tako končala se je v najlepšem redu prekrasna slovesnost, ki bode ostala vsem Pilstanjskim župljanom v neizbrisljivem spominu. Ljubi Bog pa naj bode bogati plačnik mil. knezoškofu za ves njih trud in za vso njihovo ljubezen, katero nam vedno skazujejo, č. g. župniku za njih premnoge skrbi in nevtrudljivo delovanje za blagor svojih ovčic, dobrim župljanom pa za njih veliko darežljivost, po kateri so si postavili s prenovljeno župnijsko svojo cerkvijo tako lep, več stoletij trajajoč spomenik!

Mili darovi za družbo vednega češčenja.

Sv. Urban nad Ptujem 22 fl. 50 kr., Sv. Ropert v Slov. gor. 15 fl. 58 kr., Sv. Jurij na Ščavnici 16 fl. 50 kr., Bizelj 4 fl. 10 kr., Sobota 15 fl., Kostivnica 5 fl., Gornjigrad 9 fl., Solčava 6 fl., Sv. Francišek Ksaveri 10 fl. 40 kr., Dobrna 8 fl., Rogatec 11 fl. 40 kr., Sv. Alojzij v Mariboru 17 fl.

Gospodarske stvari.

Kako se napravi dober sadjevec (tolkla)?

(Dalje in konec.)

Če ima mošt premalo sladkorja, postavim samo 10° po sladomeru, tedaj mu moramo s adkorja dodati in sicer 5—8 kg na polovnjak. Sadjevec bo le takrat močen in stalen, če je v moštu zadosti sladkorja, kajti iz sladkorja se napravi alkohol. Da dobi sadjevec vinski okus, je dobro, da se mošt na vinske tropine nalije. Tako se navleče vinskih snovij, ali ravno vinskih tropin še v času, ko se sadje stiska, nimamo in povsod jih tudi dobiti ni, zato so umni sadjerejci že z raznimi pripomočki skušali, kako bi sadjevec zboljšali. Potovalni učitelj gospod Belé, kateri je veščak v tej stroki, priporoča, da se v nov z moštom napolnjen sod

v vrečico obesi stolčen vinski kamen. Da dobi sadjevec vinski okus, zato se porabijo v zvezi s sladkorjem tudi civebe. Teh se vzame za 100 litrov soka po 1—1½ kg. Civebe (suhe vinske jagode, katere z Laškega pridejo) se operejo, zmečkajo ali razrežejo in na nje se nalije nekoliko tople vode ter se to zavreti pusti, vroče stisne ter čista tekočina v sod k moštu dolije. Sadjerejsko društvo za Srednje Štajarsko, katero si za zboljšanje sadjevca veliko prizadeva, je lansko leto v Gradcu ustanovilo poskuševalnico, kjer se s potrebnimi aparati droži čistijo, in potem sadjerejcem, oziroma gospodarjem prodajajo, da si lahko napravijo in pripravijo vinu podobni sadjevec. Da bodo pa naši bralci lažje razumeli, kaj in kake so izčiščene droži, bom to reč, ali sredstvo natančneje popisal. Če se sadje olupi in umije ter zdrozga in stisne, potem tak mošt dolgo časa in le malo vreje, pa tudi stalen in okusen ne bode. Iz tega vzroka so prišli učenjaki na sled, da drožine glive niso v sadju, temuč zunaj na koži in največ jih je na zrelem sladkem sadju.

Prašal pa bo marsikateri, kaj pa so droži? Droži so zeliščni organizem in se štejejo h glivam; to so jednostanične le s povekševalnim steklom vidljive rastlinice, ki pouzročujejo vrenje alkoholovo. Droži se pomnožujejo na dva načina: ali s tem, da požene stanica na koncu izrasek, ki se poveča in z majhnim predorom od prvotne stanice loči ter polagoma odpade in kot samostojna stanica dalje raste; ali pa nastanejo znotraj stanice semenčki, ki se razvijajo in razmnožujejo. Koliko važnosti da so droži pri vrenju, razvidi se iz tega, da ni moči vrenja brez teh drož napraviti.

S temi drožmi nam je mogoče, če jih že k zavretemu moštu pridjamo, da bo mošt spet vreti začel, nasproti pa jih lahko tudi moštu s potrebnimi aparati odzvamemo in mošt bi več ne vrel.

Da droži rastejo in se pomnožujejo, treba jim je, kakor vsaki drugi rastlini, kislica, toplote in redilnih snovij. Kar se tiče kislica, pride ta pri drozganju v dovoljni meri poleg zraka v mošt, in kar se tiče živeža, katerega droži potrebujejo, obstoji ta razun razkrojene sladkorja iz dušeca, kalija in fosforne kisline, in vse te snovi se v moštu znajdejo. Le v prekislem moštu, postavim kateri bi imel komaj do 7° sladkorja ali pa bi vanj razstopili preveliko sladkorja, recimo do 30°, bi izčiščene droži živeti in se razširjati (vreti) ne mogle, ker bi ne bilo potrebnega živeža. Znano je, da tudi italijanska vina težko zavrejejo, in vzrok je ta, da nimajo potrebnih snovij za droži in pomagalo bi se s tem, da bi se takemu moštu primešal salmijak in sicer 10 g k jednemu hektolitru.

Zoper vrenje, drožém, je žveplena kislina jako škodljiva, zato še opomnim enkrat, da se sodi, v kateri se mošt nalije, ravno poprej žveplati ne smejo in vselej se morajo z vodo dobro splahniti.

Kakor sem že omenil je v Gradcu poskuševalnica, kjer se droži raznih vinskih sort preskušajo, čistijo, umetno gojijo in se bodo gospodarjem, da si sadjevec zboljšajo, prodajale, in liter b. veljal okoli 75 kr. Te očiščene droži obstojijo iz stanic jedne vrste, postavim iz vina ljutomerskega, framskega, pekarskega itd. in droži so očiščene z aparati vseh drugih različnih drožij to, kar se pri vrenju na dno vsede, kakor pesek, blato in netopljive snovi, in ko bi mi kar take drože (ne očiščene) k moštu dodali, tedaj bi dostikrat več škodovalo, kakor pa koristilo. Očiščene droži lahko moštu pridjamo na dva načina namreč brž, ko se je začel sod z moštom napolnjevati, se vlije sčiščenih drožij; (steklenica naj se poprej dobro premeša) ¼ litra v polovnjak, na drugi način pa če bi stiskanje dalje časa trpelo, ali če bi izčiščene droži že dobil, pa rabil bi jih

še le do 14 dni, tedaj pa napravi tako-le: Vzami sodček, kateri drži kakih 50 litrov in nalij va-nj kake 30 litrov mosta in prilij eden liter izčiščenih drožij in v sodček vtakni kipelno vežo ter pusti na toplem prostoru vreti. Tak zavreli most potem k frišnemu mostu dolivaš in eden liter na eden štrtinjak zadostuje. Nekateri gospodarji so že lansko jesen na ta način z izčiščenimi drožmi poskušali sadjevec zboljšati in pravijo, da so se jim skušnje jako dobro obnesle.

Usojam se tedaj našim slovenskim gospodarjem svetovati, naj bi za poskušnjo izčiščene drože pri oni poskuševalnici (*«Pomologische Versuchs-Station»* in Graz) naročili ter potem svoje skušnje objavili. Da pa natančno spoznamo dobroto omenjenih drožij, je treba, da tudi na tanko po predpisu delamo in ne pozabimo, da te droži se smejo le pred vrenjem, to je brž, ko se sod nalije, pridjati. Tudi pisatelj teh vrst bo z različnimi drožmi poskušal in potem v *«Slov. Gosp.»* izid objavil.

F. P—k.

Sejmovi. Dne 1. septembra v Št. Ilju v Slov. goricah, v Poličanah (svinjski sejem), na Planini in v Arnoteah pri Šoštanju. Dne 3. avgusta v Trnovcah, okraj Ptuj, v Kamnici, Račah, Mariboru, pri Sv. Lovrencu, okraj Celje, v Zrečah, Zibiki in na Tinskem. Dne 4. septembra v Radgoni. Dne 5. septembra v Lučanah, Ptuj, Dohjem in Imenem (svinjski sejem). Dne 6. sept. pri Sv. Vidu niže Ptuja in na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem).

Dopisi.

Iz Kostrivnice. Gospod urednik! Naš vrli župan neki že dalje časa tuhta, kako bi vsaj za eno leto *«konfisciral»* *«Slov. Gospodarja»*. In kdo bi mu zameril kaj takega? Saj dopisi iz Kostrivnice odpirajo ljudstvu oči ter mu kažejo našega junaka v pravcati podobi. Veste, da ga more zgrabiti *«pravična»* jeza, ko ljudje izvedo, kako skrbi za blagor cele občine. O vsaki priložnosti kvasi o *«velikih»* pravicah, katere vživa kot občinski predstojnik; hvali se na vse pretege, kako samo on razume posle občinskega župana, in kako zelo se poteguje za kmetško ljudstvo — toda nihče mu prav ne verjame, češ, lastna hvala smrdi. Še ni dolgo, ko se je hvalil, da bo po njegovem prizadevanju odslej namesto č. g. župnika občina pobirala denar za grobišče. Na njegovo komando prikoraka vsa Karžupnikova garda k občinski seji. Tukaj župan najprej pretoči nekaj mačkinjih solz, češ, kako ga v srce boli, da se mora za ljudstvo potegniti nasproti č. g. župniku, ki se bodo gotovo srdili na-nj. Ali č. g. župnik se niso celo čisto nič jezili, pač pa so se od srca smijali, ko jim je c. kr. okr. glavarstvo poslalo njegovo zmedeno, v slabi nemščini spisano prošnjo. Okrajno glavarstvo je župana podučilo, da farno pokopališče leži na župnikovej zemlji, in ne na občinski, ter je ob enem versko, konfesionalno, t. j. cerkveno blagoslovljeno. Gosp. predstojnik, rajše se brigajte za občinske ubožce, ki ne dobivajo skoraj nobene podpore za vašega malo slavnega županstva, in za občinske ceste in še marsikatero druge prepotrebne naprave! Nedavno ste se hvalili, da ste v Kostrivnici le vi sposobni za župana, ki v četrtinki ure napišete to, kar bi kdo drugi celi dan skupaj krpal — resnica pa je, da vse vaše pisarije niso navadno vredne piškavega oreha, in so mnogokrat pisane v tako spuščeni nemščini, da vam jih morajo oblastva vračevati, ker so nerazumljive. Slednjic vas svarimo, ne pošiljajte na to ali ono stran o neljubih vam osebah nepodpisanih

pritožb — zakaj kdor se sramuje podpisati svoje ime, obsoja samega sebe.

Od Dev. Marije v Puščavi. (Rojstni dan presvetlega cesarja) smo tukaj prav veselo obhajali. Ko se je pomen tega dneva v šoli zbrani šolski mladini razložil, peljala se je s šolsko zastavo k slovesni sv. maši s *«Te Deum»*. Po končanej službi božji podali so se otroci v slovesnem sprevedu k načelniku krajn. šolskega sveta, g. Gassnerju, kjer so deklamovali, peli, ter se z jedjo in pijačo pogostili. Vse je bilo veselo in radostno, in gotovo bode ta dan pri vseh navzočih v prijetnem spominu ostal. Končno so otroci še enkrat cesarsko pesem zapeli, g. Gassner pa jih je potem v kratkem govoru opominjal k lepemu vedenju, k pridnosti in marljivemu šolskemu obiskovanju, na kar so se vrnili v lepem redu v šolske sobe, od koder so se odpustili vsak na svoj dom. Vsem prijateljem mladine, ki so s svojimi radovoljnimi doneski pripomogli k temu pogostenju, izreka se tem potom prisrčna zahvala, posebno pa g. Gassnerju, ki pri vsaki priliki kaže, da je prijatelj šole.

Iz Slov. goric. (Potreba napisov, nova posojilnica, mlad samomorivec.) Opozarjamo slovenske rodoljube na ukaz c. kr. glavarja mariborskega, da bode odslej moral imeti vsak obrtnik, krčmar itd. na hiši napis. Skrbimo, da si vsak omisli slovenskega! — V 60. stev. *«Mariboržanka»* zopet udriha po *«fanatiškem»* odboru posojilnice pri Mariji Snežni, ter oponaša prvemu denarničarju, g. J. Sveru, da je konkurzni trgovec, gosp. župnika gostač in krojaški pomočnik. Odgovor: Sver je spoštovan od č. duhovščine in slovenskih poštenjakov, ter nam ni znano o nikakem konkurzu, ker je še sedaj na svoje ime trgovec; krojaški pomočnik pa ni, ampak — *«mojster»*, ker plačuje obrtno dačo. Javkanje o pomoči iz Cmureka je prazno, ker Slovenci se na vsak način hočemo otresti onih pijavic in si ustanoviti poseben slovenski denarni zavod, ki pa ni fanatiški sestavljen, ampak ima pravila drugih posojilnic. Ta zavod bode že obstal brez dopisnovih doneskov, za katere pa Slovenci ne maramo, ker so zraven *«Judeževi groši»*. Da bi čisti dohodek pripadel k cerkvi, je brezpotrebno blebetanje. Menda bodo že *«kristjanski»* ondodni učitelji cerkev podpirali, da ne bo potreba posojilnici čistega dobička jemati! Da pa dopisnik iz Velke, gosp. F. K., na vse pretege hvali učitelje pri Mariji Snežni, lahko unevamo, ker nam je znana prislovica: *«Vsak berač svojo malho hvali»*, pa tudi ona: *«Lastna hvala smrdi!»* Sicer pa nemškutarjem pri Mariji Snežni ni treba misliti, da pišejo dopise tamkaj duhovniki, nikakor ne! Bog živi vlč. duhovščino, vse narodne Slovence in mlado posojilnico! — V Ledinjaku se je obesil v gozdu 15-letni fant. Nikdo ni hotel na drevo, da bi vrv prerezal; zatorej so drevo posekali. Dajte šoli nazaj pravo versko podlago in pa šibo, in kaj tako groznega se ne bode po svetu tolikokrat zgodilo, kakor dandanes! —k—

Iz Cirkovic. (Zvonik; občinske volitve.) Pred četirimi leti meseca junija je pogorelo pri nas 18 hiš. Takrat se je tudi vnela zvonikova streha. Ako pridni ljudje ne bi bili toliko branili, gotovo bi zgorela popolnoma. Vendar je bilo par stebričkov toliko pregorelih in sploh vsa streha tako stara, da je komisija izrekla, da mora farni zvonik dobiti novo streho. Kmetje so poslopja postavili v par mesecih, pri cerkvenih rečeh pa ne gre tako hitro — zaradi komisij. Toda lani jeseni je bilo dogotovljena zvonikova streha in letos je bil pobeljen zvonik, tako da zdaj lahko rečemo: Zdaj je vse v redu, in zahvaliti moramo č. g. špirituala Studeničkega, ki so kot zastopnik patrona delo prevzeli in prav lepo dovršili. Sploh Bog plati vsem, ki so kaj pri-